

Vilhjálmur Árnason
stjórnarformaður

Um starfsemi Siðfræðistofnunar

Ársfundur 2016

Háskóla Íslands, 5. janúar 2017

Efni fundarins

- Á ársfundi er gerð grein fyrir starfsemi stofnunarinnar á árinu.
- Ársfundur er jafnframt vettvangur umræðu um rekstur og starfsemi Siðfræðistofnunar, um nýjungar í fræðunum eða önnur málefni sem varða hlutverk stofnunarinnar.
- Eftir greinargerð um starfsemi stofnunarinnar 2016 verður framsaga um dýravernd og síðan pallborðsumræður.

Starfsreglur (2. gr.)

- Hlutverk Siðfræðistofnunar er:
 - að efla og samhæfa rannsóknir í siðfræði sem unnið er að við Háskóla Íslands,
 - að stuðla að samstarfi við innlenda og erlenda háskóla og aðra rannsóknaraðila á sviði siðfræði,
 - að gefa út fræðirit, námsefni og kynna niðurstöður rannsókna í siðfræði,
 - að veita upplýsingar og ráðgjöf um siðfræðileg efni,
 - að sinna stjórnslu vegna námskeiða sem deildir bjóða fram sem hluta af þverfaglegu námi í siðfræði, einkum til meistaraþrófs,
 - að treysta samvinnu milli deilda í þágu þverfaglegs náms og efla skilning á þeim hagsmunum sem náminu tengjast,
 - að gangast fyrir námskeiðum og fyrirlestrum um siðfræði.

Stjórn og starfsmenn

- Siðfræðistofnun Háskóla Íslands
 - Heyrir undir Hugvísindastofnun, aðsetur í Gimli
 - Stjórnarmenn frá námsbraut í heimspeki (Vilhjálmur Árnason, formaður), guðfræðideild (Sólveig Anna Bóasdóttir), menntavísindasviði (Ástríður Stefánsdóttir), háskólaráði (Haraldur Briem) og kirkjuráði (Elínborg Sturludóttir)
 - Forstöðumaður (60%): Salvör Nordal, lektor (40%).
 - Verkefnisstjóri: Henry Alexander Henrysson
 - Jón Bragi Pálsson ráðinn í tímabundin verkefni

Framhaldsnám í siðfræði

- Samvinna við námsbraut í heimspeki um meistaranám í hagnýtri siðfræði. Þrjú kjörsvið
 - Heilbrigðis- og lífsiðfræði
 - Umhverfis- og náttúrusiðfræði
 - Viðskiptasiðfræði
 - 22 brautskráðir
- 30e diplómanám í gagnrýninni hugsun og siðfræði. Einn brautskráður.
- Doktorsnám í hagnýtri siðfræði (3 nemar). Fyrsta doktorsverkefni lokið 2016.

Samþættingarverkefnið

- Úr stefnu Háskólans:
 - „Öll fræðasvið og deildir setji sér markmið og skilgreini leiðir til að flétta saman siðfræði og faglegt nám, efla siðferðilega dómgreind og þjálfagagnrýna hugsun.“
- Verkefnisstjóri Henry Alexander Henrysson, ráðinn til þriggja ára frá hausti 2012, framlengt 2016–2019. Samstarf við námsbraut í heimspeki.
 - Styrkt af Aldarafmællissjóði Háskóla Íslands
- Málþing 22. janúar um siðfræði vísinda og rannsókna í samstarfi við Miðstöð framhaldsnáms

Rannsóknarverkefni

- „Hvað einkennir íslenskt lýðræði?
Starfsvenjur, gildi og skilningur.“
Stjórnarformaður leiðir. Henry er starfsmaður.
 - Þverfagleg rannsókn, styrkt af Rannís 2013–2015.
 - Átta íslenskir fræðimenn af þremur fræðasviðum Háskólans, þrjú doktorsnemar, þrjú MA nemar, fimm erlendir ráðgjafar.
 - Íslensk bók með niðurstöðum verkefnisins er í smíðum.

Alþjóðlegt rannsóknarsamstarf

- *Nerri – Neuro-Enhancement: Responsible Research and Innovation* í 7. Rammaáætlun ESB. Samtal fræðimanna og almennings. Lokaviðburður í Reykjavík 2016.
- Aðild að Cost verkefninu – *Citizens' Health through public-private Initiatives: Public health, Market and Ethical perspectives*. Styrkt af ESB
- *Whole Genome Sequencing: Implications for the Nordic Solidaristic Medicine* (PopGen). Styrkt af NosHS 2014–2015.
Framhaldsverkefni: *Public Health and Personal Genomics. Recent Challenges for Solidarity-Based Health Care* (PubGen).
- *Nordic-Baltic Network for Philosophy of Medicine and Medical Ethics*
 - Stjórnarformaður leiðir þetta samstarfsnet milli Siðfræðistofnana sem var upphaflega styrkt af NordForsk. Fundur í Vilnius 2016.
- *Society, Integrity and Cyber-security*. Styrkt af NordForsk 2017–2019.

Annað samstarf

- Stjórnarformaður situr í stjórn International Association of Bioethics og sótti ársþing í Edinborg
- Forstöðumaður á sæti í Norrænu lífsiðfræðinefndinni
- FESTA. Þekkingarsetur um samfélagsábyrgð fyrirtækja
- Ýmsar stofnanir innan Háskóla Íslands
- Fulltrúar Siðfræðistofnunar eru tilnefndir í ýmsar nefndir og ráð á vegum hins opinbera
 - Vísindasiðanefnd, Fagráð um velferð dýra, Nefnd um erfðabreyttar lífverur, Erfðafræðinefnd, Siðanefnd RÚV, Siðanefnd Bláðamannafélags Íslands, Vísindasiðanefnd HÍ
 - Sjá nánar á heimasíðu stofnunarinnar.

Þjónustuverkefni

- Umsagnir um lagafrumvörp
- Þátttaka í starfshópum sem undirbúa lagafrumvörp (t.d. Reglugerð um tilkynningar til þátttakenda í vísindarannsóknunum á heilbrigðissviði)
- Ráðgjöf um setningu og innleiðingu siðareglna hjá fyrirtækjum, stofnunum og félagasamtökum
- Fræðsluerindi og námskeið fyrir ýmsar stofnanir og faghópa (vantar fólk!)
- Stofnunin sinnir margvíslegum hlutverkum sem landsiðaráð gera í öðrum löndum

Sérstök verkefni 2016

- Heimsókn Angus Dawson, prófessors við Sydney-háskóla og fundur um siðfræði og lýðheilsu í mars
- Málstofa um dauðann á Hugvísindapíngi í mars
- Málstofa um sólarhringsmeðferð í öndunarvél á heimili sjúklinga. Fagráð lungnahjúkrunarfræðinga á LSH og MND-félagið
- Málþing um heimspeki Páls Skúlasonar í lok maí
- Þátttaka í Fundi fólksins: umhverfismál

Þjóðfélagsumræða

- Panamaskjölin
 - Greinaskrif og fjölmiðlapátttaka. Fundur í samstarfi við Lagastofnun, Alþjóðamálastofnun og Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála.
- Plastbarkamálið
 - Fundir með forsvarsmönnum stofnana sem málið varðar

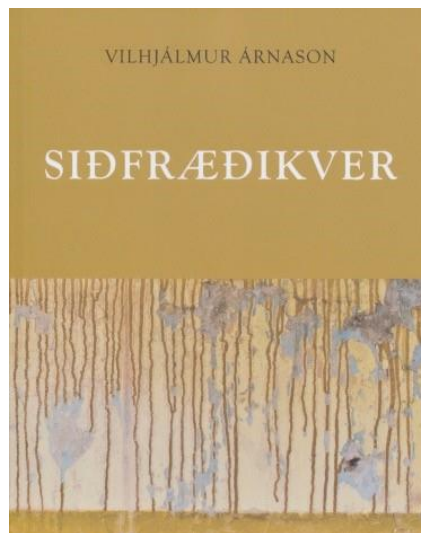
Nokkur verkefni í bígerð

- Fyrirlestrar um plastbarkamálið:
 - Kjell Asplund (læknir og skýrsluhöfundur) 17. janúar
 - Sten Heckscher (dómari og formaður rannsóknarnefndar) 25. janúar
- Málþing í apríl um heimspeki Kristjáns Kristjánssonar
- Ráðstefna um umhverfismál í samstarfi við
- Þátttaka í ráðstefnu á vegum Norrænu lífsiðfræðinefndarinnar um álitamál við lok lífs í september.
- Fundur í haust um hvernig leitað er til þjóðar um þátttöku í rannsóknum, sbr. ákvæði í CIOMS

Útgáfa

- Þýðing Jóns Ólafssonar á bók Øyvind Kvalnes, *Siðfræði og samfélagsábyrgð*.

- *Siðfræðikver*, endurskoðaður inngangur að *Siðfræði lífs og dauða* eftir Vilhjálm Árnason.

Takk fyrir!

